IN-NAHLA
TA'
AGOSTINO LEVANZIN
GAZZETTA TA' CULL GIMGHA BIEX TGHALLEM U TIDDEFENDI IL POPLU

Omne tulit punctum qui miscuit utile dulci.

Giebha żeuġ dac li għaraf ħallat il ħelu ma'l meħtieġ.

IL POETA LATIN ORAZJU.

10. 7 TA' NOVEMBRU 1908. L-EUUEL SENA

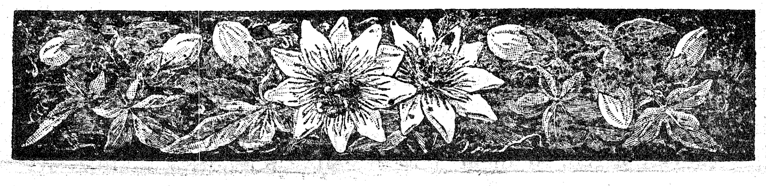

NIFTACRU !

F'daŭna il ġranet ta' nichet li fihom id-dakk imħannen ta'l kniepel jinżel sa'l kiegħ ta' klubna biex ifaccarna f'daŭc li mietu ŭara li tant ħadmu u bateŭ għalina niftacru ftit fihom u nitolbu l-Alla il mistrieħ għa'r-ruħhom.

Niftacru, niftacru ftit u nitolbu għal daŭc il ħafna nies kalbiena li ċarċru demmhom il għażiż għal din l-imsejcna Gżira biex ma ħalleŭhiex taka taħt id-dŭiefer ta'l għedeŭŭa.

Niftacru, niftacru ftit u nitolbu għal dac il martri glorjus ta' art tŭielidu, it-tabib MATTEU CALLUS, li ħalla ħajtu imdendel bħal kattiel f'l Pjazza ta'l Birgu biss għa'x ħabb ħafna il pajjisu u għa'x ried jakbeż għa'd-drittijiet mirfusa tiegħu.

Niftacru, niftacru ftit u nitolbu għal daŭc il ħafna kalbiena l-oħra, għalicom ja TONI BAJJADA, ja BURLO', ja GAFA' u għal daŭc l-oħrajn colliha li tant tħabtu, bateŭ u ċarċru demmhom fl-Assedju il Cbir.

Niftacru, niftacru ftit u nitolbu għal DUN MICHIEL XERRI għal DUN GHEJTAN MANNARINU, għal DUN SALV "TA' ŬIDNA" u għal daŭc il kassisin l-oħra kalbiena li ġarrbu ħabs l-actar kalil jeŭ il meŭt biex jeħilsu lil da'l poplu mirfus dejjem m'it-tirannija ta'l barrani.

Niftacru, niftacru ftit u nitolbu għal METROVICH, għal SAVER DE CESARE, għal AMATO, għal l-aħŭa PAULU u ERNESTU MANARA, għal NERIC ZAMMIT, għal SALVU CASTALDI, għal FORTUNATU MIZZI, għal l-ARCIPRIET XUEREB, għal SIGISMONDU SAVONA u għal daŭc il ħafna oħrajn li ħadmu tant b'il chelma chemm ucoll b'il pinna biex isalvaŭ id-drittijiet tagħna m'il chilba ta'l barrani.

Niftacru, niftacru ftit u nitolbu għal NIBBALE PRECA, għal PATRI MAGRI, għal TAYLOR, għal VASSALLI, għal FALZON, għal PATRI ALFONS MICALLEF, għal DUARDU CACHIA, għal MANUEL CARUANA, għal l-aħŭa MIFSUD-BONNICI, għal ACHILLE FERRIS, għal CANONCU MIFSUD-TOMMASI, għal P. P. CASTAGNA u għal tant oħrajn li xejn ma raŭha bi cbira li jictbu b'ilsien il poplu biex jgħallmuh dac li ma satax jitgħallem b'ilsna oħra li ma jafx.

Niftacru, niftacru u nitolbu għal FRA DIEGU, għal ADELAIDE CINI, għal MARCHIS BUGEJA, għal MARCHIS SCICLUNA għal DUN ĠUANN FARRUGIA li cheddeŭ saħħithom jeŭ ferrku gidhom biex igħinu lil fkar u lil l-imnicctin.

Niftacru, niftacru ftit mela u nitolbu għal daŭc collha li ŭara li tant tħabtu u ħadmu għal pajjishom geŭ f'ħajjthom imħallsin b'iż-żeblieħ u b'il kalb samma, u li ŭara meŭthom cullħadd insihom bħalli chiecu katt ma għixu u katt ma kabżu għalina; niftacru ucoll f'daŭc il mejtin collha li għamlulna unur, fost il barranin, b'il għerf cbir tagħhom, f'daŭc collha li offreŭ hajjthom bħala vittimi għal art tŭielidhom u għa't-tŭemmin ta missierijiethom, u nitolbu, mil kiegħ ta' klubna, bi'd-dmugħ f'għajnejna, l-Alla ta'l ħniena li jfarragħom u li jtihom f'id-dinja l-oħra dac il ħlas ta'l għamil tajjeb tagħhom li il kalb iebsa ta'l bniedmin ma għarfetx ittihom haŭn hecc.

Ja Alla ta cull ħniena atihom mela il mistrieħ ta dejjem!

IL WALLY

B'dina l-opra sabiħa fetaħ d'is-sena it-Teatru Rjal tagħna f'il 31 ta' Ottubru, b'folla cbira ta' nies għa'x chien mimli bħal bajda u b'id-Duca u id-Duchissa ta' Connaught. Il cliem ta'dina l-opra, b'it-taljan, hu ta' Jigi Illica, poeta msemmi għal dana ix-xogħol ta'l libretti ta't-teatru u il musica hi ta's-Surmast taljan ucoll Alfredo Catalani li b'dina l-opra u bl-oħra, il Lorelay, sab ruħu magħdud fost l-aħjar compozituri ta'l Musica.

Jiena għal daūc li jħobbu jmorru it-Teatru iżda ma jafux jakraū il librett b'it-taljan u għalecc ma jistgħux jifhmu seūūa x'icun kiegħed jingħad sejjer ingib, fi ftit cliem, il fatt ta'l opra.

L-EŪŪEL ATT.

F'ir-raħal Hochstoff, f'it-Tirol, kiegħda issir il festa ta meta tūieled Stromminger. Id-dar ta' dana hi dic li tidher fix-xellug; f'il fond jidhru il muntanji Murzoll u Similaun.

Gellner, caċċatur żagħżuħ kiegħed juri ħiltu billi jimmira tajjeb. Wally hi it-tifla ta' Stromminger. Walter hu musichier u ħabib ta' Wally, li jigi jcanta il għanja ta' *edelweis.*. F'il bogħod jinstama id-dakk ta'l caċċaturi ta' Solden għedeūūa ta' daūc ta' Hochstoff. Cap ta'l caċċaturi hu Hagenbach li għandu spallejh micsija b'gild ta' ors li jcun għadu chif katel. Dana jibda jiftahar b'ħiltu u jgħid li ħadd ma chien jista jħabbatha miegħu f'il caċċa; u billi Stromminger ċanfru għal dac li chien kiegħed igħid Hagenbach ūaddbu ma l-art għad li chien xieħ ta sebgħin sena. Haūn tcun sejra tkum taktiegħa bejn il caċċaturi ta' Solden u daūc ta'l Hochstoff, iżda Wally tinxteħet ġo nofsħom, tferakhom u toħroġ lil Hagenbach u tūarrbu f'il bogħod. Iżda meta tagħirfu, toħla u trid chiecu ittaffi il ħruxija tiegħu. Il caċċaturi imorru għal rieħħom, Wally tidħol id-dar, u missierha u Gellner jibkgħu jitħaddtu u dan, li jħobb lil Wally, igħid lil missierha li hi tħobb lil dac li tefgħu ma l-art u li żeblaħ l'in-nies ta Hochstoff. Stromminger isejjaħ lil bintu Wally u jgħidilha li fi żmien xahar għanda tiżżeūūeġ ma' Gellner.

Wally ma tridx u tgħid li Gellner li kalbha hi mar. buta ma' ħaddieħor. Missierha malli jisma dan ifur u ichecciha barra m'id-dar. Wally, collha imbicchija, titlak lejn il muntanji. Jinstemgħu il kniepel idokku l-Avemarija, u ixxemx tidher tgħib, magħha tgħib Wally kalb il muntanji, imħassra minn cull ħadd, b'magħha iż-żagħżuħ ħabib Walter.

IT-TIENI ATT.

Għaddiet sena minn mindu Wally giet imcheċċija minn dar missierha. F'Solden kiegħda issir il festa ta' *Corpus.* Katgħa ġmielha ta' nies kiegħda titbagħrad f'il pjazza ta' kuddiem il Cnisja. Gellner jinsab hemm ucoll; ūara ftit jigi Walter u ūara ftit ieħor tiffaċċa Wally, li, billi chien miet f'dana iż-żmien missierha, chienet stagħniet seūūa.

Cull ħadd ma jagħmilx ħaġ'oħra ħlief jitħaddet fukha, u igħid li għad li hemm ħafna li jridu jiżżeūġūha, hi iżda ma trid taf b'ħadd u trid tgħix għa'r-rasha biss. Gellner jarġa jitlobha b'martu iżda jarġa jibka f'ūiċċu għa'x ma tridx taf bih. Biex jinchiha jgħidilha li Hagenbach, dac li tħobb hi, tgħarras ma' Afra, il lucandiera ta'l lucanda «*L'Ajcla*» li tidher f'il-lemin. Wally temmnu, tisbel u f'is-saħna tagħha tūaddab biċċa flus ta'd-deheb f'ūiċċ Afra, biex tinsultaha. Hagenbach jigbor dic il biċċa flus u jūiegħed lil Afra li għandu jagħmel hu vendetta minn Wally ta' dac l-insult għaliex ma chienx għadu jaf chemm chienet tħobbu f'kalbha Wally.

Hagenbach jagħmel imħatra li biex jiżżuffjetta għandu f'iż-żifna jisrak beūsa lil Wally. Dana jistedinha tisfen miegħu, taċċetta, u f'is-sfin turih li tħobbu. Hagenbach ibusha m'hux iżjed biex jiżżufjetta iżda mixgħul bl-imħabba tasseū.

In-nies li jcun hemm migmuħa ma jifhmux x'għadda seūūa bejn daūc it-tnejn minn-nies u jibdgħu jgħaddu iż-żmien b'Wally. Meta fehmet għala chienu kiegħdin iżebilħuha, billi chienet għada ma intebħetx bl-imħabba ta' Hagenbach, biex tivvendica ruħha tersak fuk Gellner u tgħidlu li tcun tiegħu basta jivvendica ruħu minn Hagenbach ta't-tort li għamlilha.

IT-TIELET ATT.

Il palc hu maksum fi tnejn: f'biċċa ūaħda tidher il camra ta's-sodda ta' Wally; u fl-oħra triek b'pont fiha. Jidher Crucifiss b'lampa tixgħel kuddiemu. In-nies ta' Hochstoff jidhru gejjin m'il festa ta'Solden; fosthom Wally ma' Walter. Tidħol f'il camra ta's-sodda u meta issib ruħha ūieħidha tindem li ġegħlet li Gellner joktol lil Hagenbach. Icollha mitt sena sa jisbaħ biex issib lil Gellner u tgħidlu li ma jagħmilx dac li ūiddbitu. Gellner jistenna lil Hagenbach gej m'il festa, mistoħbi ħdejn il pont, jitfi id-daūl li chien hemm jixgħel kuddiem il Crucifiss, u malli jilmħu jaħtfu u jitfgħu minn fuk il pont għal isfel. Gellner igħarraf lil Wally li dac li kaltlu jagħmel, għamlu u li Hagenbach jinsab mejjet f'kiegħ ix-xmara. Wally, ticser kalbha, tkajjem l'in-nies ta'r-raħal biex jaraū jecc jistgħux jilħkuh ħaj u jsalvaūh għaliex jinstama jocrob. Tinżel, b'il ħila collha, ġo dac il fondok, torbot lil Hagenbach b'ħabel li niżżlulha u ittellgħu għaxi fi ħdanha; terħieh f'idejn Afra, li tcun titbecca ħdejh, u tgħidilha "Saħħa ūisk, meta jistejken għidlu li jiena raddejtlu il beūsa li ħatafli f'il ballu ta' Solden."

IR-RABA ATT.

Wally tidher fuk il kuċċata ta'l muntanja Murzoll, kalb is-silġ, ūieħidha. Haūn indifnet ġo għarixa bla ma trid taf b'ħadd, tixtiek u tistenna il meūt għaliex għal l-ugiegħ ta' kalb tagħha ma hemm l-ebda tama li issib faraġ. Walter jitla jsibha; jitlobha biex tinżel f'ir-raħal fost ħbiebha u krabatha, iżda għal xejn; ūiddbitu li jarġa jinżel għal xogħlu u jħalliha tmut hemm. F'dakka ūaħda jinstama f'il bogħod il leħen ta' Hagenbach isejjaħ: "Wally, Wally". Għal l-eūūel inħasdet; iżda malajr Hagenbach fiehima li hu biesha għa'x ħabba u li hu tela hemm fuk ifittixha għaliex ma satax igħix minn għajrha. Wally tgħidlu ucoll, mimlija b'il ferħ, li hi ħabbitu m'il l-eūūel jum li ratu. F'dina it-telfa xejn ma ntebħu li it-tempesta chienet ūaslet fukhom. F'dakka ūaħda sabu ruħhom imcheffna kalb id-dlamijiet u rūieħen kliel. Wally issa trid tgħix. Hagenbach iħaddanha biex jinżel biha u jsalvaha. Jinstemgħu ħsejjes cbar u Wally tidher imcasbra ma l-art. Tkum u issejjaħ lil maħbub tagħha iżda ħadd ma jūiegeb, u meta tara li collox hu mitluf għaliha, tersak f'xifer dac il fondok li jūaħħax, tiftaħ dirgħajha bħalli chiecu trid tħaddan lil xi ħadd li jħobbha, u tinxteħet għal isfel.

Hecc tispiċċa l-imsejjna Wally, ūara li ħabbet bla faraġ u ūara li il maħbub tagħha giè maħtuf minn ħdejha f'il ħin li chien sejjer iseħħ il hena tagħhom.

Is-sur Hare, l-intelligenti musicista li cullħadd jaf chemm hi cbira il ħila tiegħu, bi ħsiebu jgħidilna, darb'oħra, minn huma l-artisti li għamlu dina l-opra u chif irnexxiet.

Merħba bih! Minn jista jitchellem fuk dana aħjar minnu?

***

F'it TEATRU MANOEL kiegħda issir l-opra "Boheme" ta' Leoncavallo li il fatt tagħha hu dac stess ta'l "Boheme" ta' Puccini, dic li saret haūn Malta chemm il darba. Fuk dana it Teatru ucoll għad nitħaddtu f'it-tul actar il kuddiem.

★

Nhar il Hadd, 8 ta' Novembru 1908, f'it-8 u nofs, f'it TEATRU RJAL sejra issir "I Pescatori di Perle", opra bi tliet atti tas-Surmast G. Bizet. **PREZZIJIET POPOLARI.**

IT-TABIB GULIA.

Il ħabib għażiż tiegħi Ġanni Galia, jinsab Firenze fejn mar biex jieħu sehem f'il Congress xjentificu billi hu membru ta' bosta Accademji.

Dana bħala collaboratur ta'n-"Naħla" ma nsiehiex għad li kiegħed f'il bogħod u baghat iselli għal chittieba tagħha collha. Jiena nirringrazzjaħ m'il ħsieb sabiħ tiegħu u nixtieklu, minn kiegħ kalbi, ħafna unuri oħra ma daūc li għandu bħal ma jistħokklu.

Krajt ucoll f'il "Gazzetta di Malta" dac li chiteb fuk dana il Congress u fuk collox hadt pjacir cbir, bħala Malti u bħala ħabib tal kalb, meta semma lil l-Avucat Alfredo Caruana-Gatto u kal chemm iżommuh ta' għaref, barra minn Malta, fl-Istorja Naturali; għaliex il Contin Caruana Gatto ma ħux biss ūieħed m'il l-aħjar Avucati li għandna, iżda hu naturalista m'il gūappi ucoll.

COLONNA SAGRA.

L' Evangelju ta Ghada.

It-22 Ħadd fuk Għid-il-Ħamsin.

SAN MATTEŬ, Cap. Tnejn u għoxrin :—

"Dac iż-żmien, il Fariżej marru jagħmlu lakgħa, biex jaraŭ chif jakbdu il Gesù fil chelma. U bagħtu li sculari taħħom, man-nies t'Erodi, (a) għandu fejn kalulu: *Mgħallem aħna nafu li inti tgħid is-seŭŭa u tgħallem it-triek t'Alla bid-dieher, bla ma tarfa ħsieb ħadd, għax inkas tħares lejn suret in-nies. Mela, għidilna x'jidirlec:* JISUA MIN IHALLAS IL HARAG LIL CESARI, JEU MA JISUIEX? (b) Imma Gesù, li għaraf il ħażen taħħom, ŭiegeb: *Ja nies faċċoli, għaliex kiegħdin tittantaŭni? Uruni biċċa flus minn tal ħaraġ.* Ŭ daŭc ureŭh fils (c). Imbagħad, Gesù kallhom: *Ta min hi din ix-xbiha u din il chitba?* Ŭieġbuh: *Ta Cesari.* Allura issocta jgħidilhom: *Mela, dac li hu ta Cesari rodduh lil Cesari u dac li t'Alla rodduh l'Alla.*" (d)

(a) *Nies t'Erodi* jigifieri x'uħud minn ta ma-duar Erodi.

(b) *Ħaraġ* jigifieri *taxxa*: u il poplu Ihudi chien iħallsu fuk il kalb. Għal-hecc, mela, il Fariżej riedu idaħħlu il Gesù f'nassa: jeu igħid *iva*, u jimbagħad n a Pop'u; u jeu igħid *lè*, idencel cusu mal Imperatur ghax chien ighaddı b'ragel xeuuiexi tal Poplu.

(c) *Fils* singular ta *flus*.

(d) Gesù kabeż kallhom : *Ma taraux li kieghdin tittantauni ghall kerk ta rascom? Ta min hi din ix-xbiha li haun fuk il flus? M'hix tal Imperatur Tiberiu? Mela, la Tiberiu hu l'Imperatur taghcom* (CESARI u IMPERATUR ifissru ħaġa uaħda), *chif ma tatuhx il harag li jisthokklu? Hallsu id-diecmi lil min imissu; imma, f'li stess hin, atu kima l'Alla, li hu l'Imperatur ta ruhcom.*

Il Kaddisin tal Gimgha.

Nhar it-Tnejn, disgħa ta Novembru -bl'abjad—Id-dedica tal Arcibasilica tas-Salvatur.

Nhar it-Tlieta—bl'abjad—Sant'Andrija Avellino, Confessur.

Nhar l'Erbgħa—bl'abjad—San Martin, Iskof.

Nhar il Ħamis—bl'aħmar—San Martin, Papa u Martri.

Nhar il Gimgħa—bl'abjad—San Slaŭ Kostka, Confessur.

Nhar is-Sibt—bl'abjad—San Didam, Confessur.

Nhar il Ħadd, 15 ta Novembru—bl'abjad—it-23 Ħadd fuk Għid-il-Ħamsin, Santa Geltrude, Virġni.

Santa Geltrude chienet oħt Santa Matilde, iżgħar minnha, Chienu it-tnejn Contissi ta Hackborn u chienu jiġu mill'Imperatur Federicu Secondu. Trabbeŭ f'l-ischejjel tas-Sorijet ta San Benedittu, f'Rodersdorf u fl'aħħar saru sorijet huma ucoll, Santa Geltrude laħket Abbatissa u damet erbgħin sena. Chienet taf ŭisk il Latin u is-Sagra Scrittura. Chienet tagħmel orazjonijet cbar; u, darba chif chienet tcanta f'il Cor *Rajt il Mulejja ŭiċċ-imb'-ŭiċċ*, dehrilha Gesù tas-seŭ! Chitbet ctieb imsejjaħ tar-*Rivelazjonijet*, li jista jokgħod ma dac ta Santa Teresa; u sgur li fost il għarajjes ta Gesù, ħadd ma baża actar minnha għall purità ta xbubitu. Mietet fis-sena 1334; u ŭara meŭtha għamlet bosta miracli. Chienet ŭaħda mid-devoti il cbar tal Madonna.

G. MUSCAT-AZZOPARDI.

F'is-26 ta' Ottubru li ħareġ, in-Naxxar,

SALVU DEBONO

ta' 77 sena, sab fi ħdan Alla il mistrieħ ta' dejjem. Chien ragel tajjeb, maħbub minn cullħadd, u rabba tant seŭŭa lil uliedu li tnejn minnhom, Dun Fortunat u Dun Ġuann, saru sacerdoti u ieħor Manueli miexi f'it-triek ta'l professjoni.

Itolbu għal ruħu !

IL MEŬT TA' XCORA

Fl-aħħar numru għedt li saret kuddiesa f'Santa Baldisca kabel il meŭt ta' Xcora, għa'x krajt hecc f'il "Gazzetta di Malta'', iżda għarrfuni li hemm jinġabru biss il fratelli. F'it-triek titcanta il-latanija it-tŭila. Ftit kabel ma il ħati jasal f'il Cappella jdokk kampiena li tinstama ma'l Ħabs collu. Tistgħu taħsbu x'ruħ baka fihom l-oħrajn li kiegħdin jistenneŭ il gurì tagħhom minn ġurnata għal oħra. L-agunija saritlu f'il Cappellun ta'r-Rużarju ta' S. Dumincu ta'l Belt, sagħtejn f'il għaxija lejliet it-tagħliek u siegħa f'il għodu kabel it-tagħliek. Il kuddiesa ta'l "*bon passaġġ*" issir fl-istess altar. Ŭakt l-agunija jindakku it-tocchi bi'l kampiena iż-żgħira li taksamlec kalbec meta tismagħha, Daŭna l-istess tocchi jindakku meta il processjoni tcun gejja għal S. Dumincu ŭara it-tagħliek, u f'il cappellun ta'r-Rużarju titcanta *il Libra.* F'Santa Baldisca, ŭara it-tagħliek, issir kuddiesa u jitcanta *notturn ta'l mejtin.*

Cull sena, f'dana ix-xahar, il Cumpannija ta'r-Rużarju u ta'l Ħniena tagħmel kuddies baxx għal l-imgħallkin u tagħmel l-uffizzju generali għal ruħhom. D'is-sena sejjer isir nhar l-Erbgħa f'il 11 ta dana ix-xahar, geŭŭa l-Oratorju; u l-offizzju għal ruħ Xcora jsir f'it-13 ta dana ix-xahar fl-istess Oratorju.

Il flus li jinġabru jmorru collha, kuddies u carità, għal ruħ Xcora. Il Cumpannija ta'r-Rużarju ma tieħux ħabba minnhom, u l'ispejjes (xi tnax il lira) jsiru collha m'il caxxa. F'il qŭadri li jkegħdu kuddiem ŭiċċ l-iccundannat kabel jitla il forca hemm ucoll pinġuti S. Gużepp u S. Dumincu.

Smajna li ŭieħed m'il fratelli, f'il ħin ta'l ġbir, gieb ruħu ħażin u tbellaħ ŭisk, Għarucaża! f'ħin bħal dac ta' nichet ma hux ŭakt il purcinellati. Il pubblicu scandalizza ruhu; u għamlet seŭŭa ħafna il Cumpannija li biex iżżomm ruħha għolja f'seduta ċanfret lil dana il fratell. Imisshom ma jħalluhx johroġ iżjed jiġbor ħalli dac li ġara ma jittenniex. M'il bkija dina il fratellanza ħakka cul tifħir għal ħniena u għal ħeġġa li ŭriet.

F'il għaxra ta' dana ix-xahar sejjer isir funeral f'il Parroċċa ta'l Ħamrun għal ruħ Xcora-

F'IL GHEJD TA'L IMUIET.

Aħŭa, li mortu kabli iċ-Cimiteru,
Li ħlistu minn d'id-dlnja ta'tbatija,
K'ed nitlobcom b'il kalb, għiduli 'l veru,
għiduli 'l meŭt x'inhija.

Għaddejt it-tlietin sena, u katt f'il ħajja,
ma naf li fraħt tasseŭ, katt ma cont hieni;
cull fejn imxejt xerridt id-dmugħ ŭarajja,
duejjak rajt biss u pŭieni.

L-imħabba stess—igħidu li hi sabiħa!
giegħlitni ngarrab biss l-aħrax turment;
ħabbejt blanzun ta' ŭarda mingħajr fŭieħa
li nisħet cull mument.

Ljeli sħaħ ngħodd l-arloġġ, qŭarta bi qŭarta,
bla ma nsib hena katt, l-ebda mistrieħ;
rasi ma nafx fejn hi, saħħti ħassartha,
inħossni k'ed niblieħ.

Ja kalb ta tigra, forsi ftit ta'l ħniena
tigic għalija meta ncun stendut;
forsi tgħid: "Dan l-imsejchen ktiltu jiena,
Jien tfajtu ġo it-tebut !"

Forsi tcun tridni, mb'għad, forsi tibchini;
fuk kabri tigi ixxerred l-isbaħ ŭard;
collox ieun għal xejn, ngħidlec: "Ħallini,
ħallini, issa usalt tard."

Aħjar il meŭt ! . . . Il-lum k'ed naħseb ficom,
illum li taħbat seŭŭa il festa tagħcom;
ftacru mindu cont żgħejr chemm somt għalicom,
mejtin, ħuduni magħcom !

2 ta' Novembru, 1908. A. C. SAREO.

Għarrfuni li ma chienx is-suldat Tajjara li chien chixef id-delitt ta' Vella. Tajjara chien biss xhud u kal il ħin li fih Vella ħareġ m'il qŭartier. Dan kiegħed ingħidu minn jeddi imħabba f'is-seŭŭa.

IS-SAHHAR FALZUN

RUMANZ MALTI ORIGINALI

TA'

AGOSTINO LEVANZIN

Malli ŭaslu, compliet kaltli Marija ma' tul it-triek li m'il Għallis tieħu għal Mosta, sabu xi żgħażah m'il Belt, ħbieb li jafuhom u li chienu kiegħdin jistenneŭhom; fosthom xi Cavalieri billi jħobbu jindehsu ma' xi cbarat minn tagħna u billi Clari De Nava u Petriċ D'Alagona, chif taf inti, huma tnejn m'il l-isbah xebbiet li għandna fl-Imdina collha chif iddur.

De Saqueville xamm b'il caċċa; xi ŭieħed m'il ħbieb tiegħu, billi chien jaf li ma jitmeżmeżx, chien tarraflu ħarira li chellhom jinżlu x'erba tfajliet ħelŭin m'il l-Imdina, u għalecc ra chif għamel u indehes b'il ħsieb karrieki li jdabbar rasu.

Chien hemm Censinu Cassia, dac li saħħan rasu għal Clari għad li hi ma trid ittih l-ebda ŭiden għa'x kalbha marbuta ma' Gori Xara, il kalbieni Captan ta'd-Dejma u li hu msaħħar ŭarajha daks li chiecu għamlitlu xi magħmul; chien hemm Nicol Farruġ, dac l-avucat li dejjem moħli ŭara id-djul, u li bla ebda żejt f'il koxra ta' ŭiċċu ħajjtu kiegħed ikattagħha imgħargħar f'cull xorta ta' vizzju imxierec ma'l carfa ta'l Cavalieri, u li kiegħed jisloħħom billi jicsbilhom flus b'imgħax ta'l mija f'il mija biex icollhom mnejn jitbagħirdu iżjed.

Jiena, chif taf int, ma contx għadni nħares seŭŭa lejn Marija u ma chien għad għandi l-ebda jedd biex inŭiddibha ħalli ma tantx tagħmilha ma' Clari u ma Petriċ billi, chif taf int, moħħhom għadu fuk il ŭerka ŭisk u jaħsbu li jmissu issema b'idejhom meta jinħabbu ma' xi Cavalier; u Marija billi katt li katt ma chienet issecsec ma'n nies, u billi katt ma ħabbet tarfa salib għajra, ftit li xejn ma chienet taf x'isarrfu ix-xbejbiet l-oħra u ftit inkas x'ħobż chienu jieclu il ħbieb tagħhom. Li chiecu cont naf u stajt niftħilha għajnejha, nakta rasi taħt mannara li Marija ma chienet katt tmur tara magħhom daŭc il misħuta ħġejjeġ biex ma dac in-nar chibes f'kalb De Saqueville dac in-nar faħxi ta'l gibda tiegħu lejn il maħbuba ta'kalbi.

Dana, malli tafa għajnejh fuk Marija imbala fih in-nifsu; bħala francis ixkar malli ħass ġo demmu il ħleŭŭa ta' dac il ŭiċċ kamħi, il leħħa ta' daŭc il għajnejn suŭed, is-sura ta' daŭc is-satax il sena li chienu kiegħdin jitbexxku għal ħleŭŭa ta' l-imħabba, ħass xi ħaġa taħtfu u tiġbdu lejha. Malli ħass idu ġo idha, xakk bħal għarak chiesaħ għalih, u dac il Cavalier francis, li chien isaħħar bi cliemu u jakleb l-imħuħ ta'n-nisa tista tgħid collha li chien jersak lejhom, ma għarafx jsib ħlief ftit cliem u imfixchel biex feraħ b'Marija. Meta kalulu li hi minn ta' Inguanez, billi chien jaf li hi ŭaħda m'il l-aħjar familji ta'l pajjis, Marija sbieħet iżjed f'għajnejh; resak chemm sata lejha, beda jŭarrbilha il folla biex tista tgħaddi, beda jmellisha b'cull xorta ta' cliem ħelu biex jiġbidha lejh. L-oħrajn malajr intebħu b'it-telfa ta'l Cavalier u bi ħlieka minn haun u b'nofs chelma minn hemm compleŭ saħħnu il kiegħa biex De Saqueville f'dic il-lejla ma rax ħaġ'oħra kuddiem għajnejh ħlief il ŭiċċ ħelu u taŭŭali ta' Marija u ma ħassx is-sħana ta' l-ebda ħuġġieġa oħra ħlief dic li ġa bdiet tħaġġeġ f'kalbu għal Marija Inguanez.

(jissocta.)

XARADA.

L-eŭŭel raħal cbir u sbejjaħ;
Nota *it-tieni*; żid aċċent.
L-intier chien ġeneral kaŭŭi.
Sgur l'iġgibha f'il mument.

ALF. BORG. (Il Belt.)

Għa't tŭiegib hemm żmien sa'l 10 ta' dana ix-xahar.

TIFSIR TA'L LOGHOB TA' KABEL.

Ix-Xarada chienet KA - MA

Fisrruha tajjeb: A. Farrugia (Rabat); il Perit A. Grima (Floriana) u Gaetano Grixti ta'l Gudja.

CONCORSI.

Għal Concors ta chemm jitŭieldu tfal ma tul ix-xahar ta'Ottubru ma ŭiegħbux ħlief tlieta; u għal Concors ta's-Sbuħija ŭiegħbu ftit u lil ħafna ma għoġobħomx li nsemmu in-nisa tagħhom; għaldakstant concorsi ta' d'il għamla inħallihom għal meta jcunu jistgħu jintgħoġbu aħjar.

IN-NUMRU **9** JIMBIEH FL-UFFIĊĊJU TIEGHI, KUDDIEM SAN ĠŬANN SEUUA, **ZEUG SOLDI CULL COPJA**, FEJN JIMBIGHU UCOLL IN-NUMRI LI HARĠU L-OHRA B'IS-**SOLD U NOFS IL UIEHED.**

HAREĠ IL CTIEB SABIH

"IL MAHBUB TA' GESÙ."

TA' S-SUR ĠUŻE MUSCAT AZZOPARDI, B'IL HAJJA U B'IR-RITRATT TA' L' AŬTUR, B'IN-NOTI U BI STAMPA SABIHA "SAN ĠŬANN EVANGELISTA F'PATMOS."

DANA IL CTIEB HU STAMPAT FUK CARTA M'IL L-IFIEN U GHALCHEMM FIH FUK IL GHOXRIN FAXXICLU SEJJER JIMBIEH **XELIN U NOFS BISS** IL COPJA. MIN HA L-EŬŬEL TNAX IL FAXXICLU U MA KAGHBARHOMX IĠIBHOMLI U JIENA NATIEH UIEHED MEHJUT U LEST. IXTRUH HALLI TAKRAU CTIEB TASSEU SABIH.

Min irid icollu fuku libsa meħjuta suret in-nies u bi drappijiet fini jmur għand Ġanni Valenzia, f'it-Triek ta'l Cnisja, Bormla, u ma jibdielux.

Min irid jitgħallem ifassal seŭŭa ilbiesi ta'l-irġiel u ta'n-nisa imur għand il Professur Vincenzo Grech, Strada Alessandro, No 5 (fuk Putirjal) il Belt, li tgħallem fl-Accademji ta' Londra, ta' Parigi, u ta' Torin.

Tridu tpejjpu sigarretti m'il l-aħjar u m'il l-orħos?

Ixtru is-sigarretti "Imperial" ta' Alfredo Caruana ta' Ta's-Sliema li jimbiħu f'il ħŭienet principali.

Stamperija «Excelsior» 37, Strada San Giovanni, Il Belt.